



**Частина 1.**  
**Автомобіль на підприємстві:**  
актуальні питання  
у період воєнного стану

07.10.2022

Лектор:  
Галина Морозовська

# Придбання авто – первісна вартість

До первісної вартості включають:

- суми, що сплачують постачальникам (без непрямих податків);
- реєстраційні збори, державне мито й аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів.

До цієї групи потрапляє і **пенсійний збір на легкові авто, що підлягають першій державній реєстрації** (п. 12 та п. 13 постанова КМУ від 03.11.1998 № 1740 – залежить від вартості авто – від 3% до 5%). **Про включення пенсійного збору до первісної вартості автомобіля свого часу говорили і податківці** (див. Вісник податкової служби України № 40 за 2012 р. матеріал «Придбання автомобіля: особливості бухгалтерського і податкового обліку»);

- суми ввізного мита (графа 47 митної декларації – код 020);

Детально - <https://uteka.ua/special/avtomobil-na-predprijatii/ua/#rec495700730>

п. 8 НП(С)БО 7



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Придбання авто – первісна вартість

- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству). Тобто до первісної вартості входить ПДВ, нарахований (сплачений) покупцем у вартості об'єкта основних засобів, який не включають у податковий кредит (р. V ПКУ). Приміром, **якщо підприємство не платник ПДВ, то вхідний ПДВ за автомобілем** безспірно потрапить до первісної вартості. Або ж **технічні податкові зобов'язання, що нараховуються при використанні об'єкта основних засобів у неоподатковуваній чи негосподарській діяльності** (п. 198.5 ПКУ). А також **«імпортний» акциз**;
- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів. Наприклад, **витрати на відрядження працівника, який доставлятиме авто на ПММ для доставки**;
- — інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою. До цієї групи можна віднести **послуги сервісних центрів МВС, оплату за номерні знаки**.



## Чи включають витрати на страхування авто в його первісну вартість?

**Так, ті витрати на страхування, які пов'язані з його доставкою.** А витрати на страхування самого автомобіля уже після доставки (наприклад, КАСКО) чи ризиків його використання – не потрапляють у первісну вартість об'єкта основних засобів. Хоча трапляється, що першу автоцивілку включають, вважаючи що без неї автомобіль не може використовуватися із запланованою метою.



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



## Витрати на ремонт придбаного автомобіля до введення його в експлуатацію збільшує первісну вартість?

Витрати на ремонт автомобіля до введення його в експлуатацію збільшують первісну вартість. Адже вони цілком вписуються в статтю з п. 8 НП(С)БО 7 *«інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою»*.



## Витрати на митного брокера при купівлі потрапляють у первісну вартість авто?

Якщо послуги митного брокера **безпосередньо пов'язані** з придбанням об'єкта основних засобів, сума оплати цих послуг включається в його первісну вартість (по аналогії з запасами – *див.* лист Мініфіну від 29.11.2013 р. № 31-08410-07-27/34996).

Якщо ж безпосередній зв'язок установити неможливо, такі витрати слід обліковувати у складі адмінвитрат.



## Придбання за інвалюту: як визначити первісну вартість?

При обліку купівлі основних засобів за інвалюту діють ті ж правила П(С)БО 7, та до цього додаються інвалютні особливості щодо визначення гривневого еквіваленту ціни купівлі об'єкта, яка є складовою його первісної вартості. Для цього використовують НП(С)БО 21 (п. 17 Методрекомеандацій № 561).

Від того, яка подія була перша – оплата чи оприбуткування об'єкта – буде залежати, який курс НБУ (на яку дату) брати. **В частині передоплати беруть курс на дату передоплати, в решті (не покритій передоплатою) – за курсом НБУ на дату оприбуткування.**



## Що не потрапляє до первісної вартості авто?

- Доходи чи витрати від купівлі іновалюти на придбання авто.
- Курсові різниці.
- Комісії банку та проценти за кредит, якщо авто придбано за кредитні кошти.
- Транспортний податок.
- Автоцивілка, КАСКО.
- Інші витрати, які не згадано у НП(С)БО 7 як такі, що формують первісну вартість

Детально -  
<https://uteka.ua/special/avtomobil-na-predprijatii/ua/#rec495700732>





# Пільги

З 01.07.2022 пільги при купівлі авто у нерезидентів (при розмитненні) було скасовано.

На сьогодні діють **пільги**:

- у разі придбання **електромобілів**:
  - не сплачується ПДВ (до 01.01.2026) при ввезенні чи придбанні на території України ТЗ, оснащених виключно електричними двигунами (одним чи декількома), що класифікуються в товарній підпозиції 8701 20 (виключно сідельні тягачі для автомобільних напівпричепів), у товарних підкатегоріях 8703 80 10 10, 8703 80 90 10, 8704 90 00 00 згідно з [УКТ ЗЕД](#) (в т. ч. вироблених в Україні) (п. 64 підроз. 2 р. ХХ ПКУ)
  - не сплачується ввізне мито (Закон № 674-IX) – за УКТ ЗЕД 8703801010 та 8703809010, а за кодами 870120 та 8704900000 – мито є.
  - не сплачується пенсійний збір (з 01.07.2022) – якщо виключно електродвигунами оснащено (п. 7 ст. 1 Закон № 400)

Детально -  
<https://uteka.ua/special/avtomobil-na-predprijatii/ua/#rec495701159>



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Пільги

На сьогодні діють **пільги**:

Тимчасово, до 1 січня 2026 року, **звільняються від оподаткування ПДВ** операції із ввезення на митну територію України та з постачання на митній території України нових транспортних засобів (у тому числі вироблених в Україні), **оснащених двигунами внутрішнього згорання з іскровим запалюванням, що працюють виключно на стисненому природному газі метані, зрідженому природному газі метані або біогазі**, що класифікуються в товарній підпозиції 8701 20, товарних позиціях 8703, 8704 згідно з [УКТ ЗЕД](#).

п. 64<sup>1</sup> підрозд. 2 розд. XX ПКУ



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Пільги

На сьогодні діють **пільги**:

- у разі ввезення чи постачання **броньованих авто на період воєнного стану** (п. 32 підрозд. 2 розд. ХХ ПК) не оподатковується ПДВ :
  - [8702-8705](#) (тільки для пасажирських та вантажних автомобілів звичайного типу, що використовуються в оборонних цілях та мають легку броню або обладнані з'ємною бронею);
  - броньованих автомобілів, що класифікуються за кодами 8702 10 19 90, 8702 90 11 00, 8703, 8705 90 80 90, 8710 00 00 00 згідно з [УКТ ЗЕД](#), кінцевим отримувачем яких відповідно до сертифіката кінцевого споживача або згідно з умовами договору визначено правоохоронні органи, Міністерство оборони України, Збройні Сили України та інші військові формування, добровольчі формування територіальних громад, утворені відповідно до законів України, інші суб'єкти, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону та/або беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України





## Пільги

На сьогодні діють **пільги**:

Тимчасово, на період здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства, **звільняються від оподаткування акцизним податком** операції з ввезення на митну територію України та реалізації на митній території України **броньованих автомобілів**, що класифікуються за кодами 8702 10 19 90, 8702 90 11 00, 8703 згідно з [УКТ ЗЕД](#), кінцевим отримувачем яких відповідно до сертифіката кінцевого споживача або згідно з умовами договору визначено правоохоронні органи, Міністерство оборони України, Збройні Сили України та інші військові формування, добровольчі формування територіальних громад, утворені відповідно до законів України, інші суб'єкти, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону та/або беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України

п. 42 підрозд. 5 розд. XX ПКУ



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Придбання авто

## Бухоблік придбання авто

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Оплачено вартість автомобіля постачальнику	<b>371</b>	<b>311</b>	560 000
2	Відображено податковий кредит із ПДВ	<b>641</b>	<b>644</b>	90 000
3	Оприбутковано автомобіль	<b>152</b>	<b>685</b>	470 000
4	Закрито розрахунки з податкового кредиту	<b>644</b>	<b>685</b>	90 000
5	Проведено залік заборгованості	<b>685</b>	<b>371</b>	560 000
6	Сплачено пенсійний збір	<b>642</b>	<b>311</b>	10 000
7	Віднесено суму пенсійного збору до первісної вартості авто	<b>152</b>	<b>642</b>	10 000
8	Оплачено за номерні знаки	<b>371</b>	<b>311</b>	500
9	Включено вартість номерних знаків до первісної вартості основного засобу	<b>152</b>	<b>685</b>	500
10	Оплачено за реєстраційні послуги під час проведення держреєстрації авто	<b>371</b>	<b>311</b>	300
11	Включено суму реєстраційних послуг до первісної вартості основного засобу	<b>152</b>	<b>685</b>	300
12	Проведено залік заборгованості (500 + 300 грн)	<b>685</b>	<b>371</b>	800
13	Введено авто в експлуатацію (470 000 грн + 500 грн + 300 грн + 10 000 грн)	<b>105</b>	<b>152</b>	480 800



## Якщо купуєте у фізособи

Якщо через товарну біржу, нотаріуса чи посередника-комісіонера купується авто – не доведеться турбуватися про ПДФО і відображення у об'єднаній звітності (в 4ДФ)/ Сама фізособа сплачує і податковий агент звітує.

Якщо ж без участі цих осіб придбали – тоді підприємство податковий агент.

Оподаткування за ст. 173 ПКУ як рухомого майна. Утримати та сплатити ПДФО, ознака «105» в додатку 4ДФ.

Але якщо **один об'єкт на рік** вигляді **легкового автомобіля та/або мотоцикла, та/або мопеда - не оподатковується** (п. 173.2 ПКУ).

Якщо другий продаж за рік – 5%, а якщо третій – 18%.

Якщо продаж вантажного авто: перший і другий продаж протягом року – 5%, а третій - 18%.

Черговість продажу в договорі або заяві вказує сама фізособа



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Якщо купуєте у фізособи

## Питання

За якими ставками ПДФО оподатковується дохід ФО – резидента, отриманий від послідовного продажу трьох легкових авто та четвертого вантажного автомобіля?

## Відповідь

Коротка:

Дохід, отриманий фізичною особою – резидентом від послідовного продажу протягом звітного (податкового) року першого легкового автомобіля не оподатковується податком на доходи фізичних осіб, дохід від продажу другого легкового автомобіля оподатковується за ставкою 5 відс., а дохід від продажу третього та наступного легкового (вантажного) автомобіля оподатковується за ставкою 18 відсотків.

Разом з тим, дохід фізичної особи від продажу протягом звітного (податкового) року першого та другого вантажного автомобіля, оподатковується за ставкою податку 5 відсотків.

[ЗІР 103.22 https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=30556](https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=30556)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



## Чи треба ставити авто на «військовий» облік?

Керівники підприємств, установ та організацій подають територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки **щороку до 20 червня та 20 грудня** інформацію про наявність транспортних засобів і техніки, їх технічний стан, а також про громадян, які працюють на підприємствах, в установах та організаціях на таких транспортних засобах і техніці, **за формою згідно з додатком 1.**

Інформація про наявність водних транспортних засобів та їх технічний стан подається за формою та у порядку, що встановлені Міноборони разом з Мінінфраструктури.

п. 15 Положення про військово-транспортний обов'язок, затвердженого постановою КМУ від від 28.12.2000 № 1921

Лист Міноборони від 24.05.2016 № 322/2/2836



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



## Чи треба ставити авто на «військовий» облік?

Керівники підприємств, установ та організацій, транспортні засоби і техніка яких призначені для задоволення потреб військових формувань на особливий період, у разі зміни найменування підприємства, установи та організації або форми власності, відправки транспортних засобів і техніки в інші регіони або за межі території України на тривалий час, передачі права власності на транспортні засоби і техніку іншим юридичним особам або громадянам, в довгострокову оренду (лізинг), а також якщо транспортний засіб або техніка є предметом застави як виконання зобов'язання за договорами про надання кредиту та гарантії перед банківською установою, та в інших випадках, коли унеможлиблюється передача транспортних засобів і техніки військовим формуванням, зобов'язані **у семиденний строк повідомити про це територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки, на військовому обліку яких перебувають транспортні засоби і техніка.**

п. 16 Положення про військово-транспортний обов'язок, затвердженого постановою КМУ від від 28.12.2000 № 1921



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

## Чи треба ставити авто на «військовий» облік?

**Для державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку транспортних засобів у територіальних органах з надання сервісних послуг МВС (крім транспортних засобів, власниками яких є громадяни), крім документів, необхідних для реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку, представником підприємства, установи чи організації, транспортні засоби яких підлягають реєстрації (перереєстрації), зняттю з обліку, подається довідка, форма якої визначається Міноборони, з відміткою керівника територіального центру комплектування та соціальної підтримки про постановку транспортного засобу на військовий облік або зняття з такого обліку.**

п. 11 Положення про військово-транспортний обов'язок, затвердженого постановою КМУ від від 28.12.2000 № 1921



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

## Чи треба ставити авто на «військовий» облік?

Для забезпечення ведення територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки та органами військового управління військового обліку транспортних засобів і техніки територіальні органи з надання сервісних послуг МВС, органи Державної служби з безпеки на транспорті, інспекцій державного технічного нагляду місцевих держадміністрацій подають до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки інформацію про реєстрацію (перереєстрацію), зміну реєстраційних даних та зняття з обліку транспортних засобів і техніки на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць. Зазначена інформація подається щороку **не пізніше 20 червня та 20 грудня** або протягом п'яти робочих днів з дати надходження відповідних запитів територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки

п. 13 Положення про військово-транспортний обов'язок, затвердженого постановою КМУ від від 28.12.2000 № 1921



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



## Форма № 20-ОПП

У разі придбання авто (взяття в оренду тощо) – потрібно подати ф. № 20-ОПП протягом 10 робочих днів з дати придбання (оренди).

Узагальнююча податкова консультація щодо окремих питань обліку платників податків, затверджена наказом Мінфіну від 12.01.2022 № 7

<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=27869>

<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=28245>

<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=28353>

Детально зі зразком

заповнення

<https://uteka.ua/special/avtomobil-na-predprijatii/ua/#rec495700724>

Штраф для юросіб – **1020 грн**, за друге порушення – **2040 грн** (п. 117.1 ПКУ). Є судові рішення на користь платника податків.

**У період карантину штраф не застосовується.** А у період воєнного стану строк призупинено (10-денний), відповідно і відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання наразі не загрожує.

Детально - <https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-nalogooblozhenie-selxozpredpriyatij-12-nesvoevremennaya-podacha-formy-20-opp-v-voennoe-vremya-budet-li-shtraf>



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Амортизації ОЗ під час тимчасового невикористання

## Випадки призупинення амортизації

П(С)БО 7	МСБО 16	ПКУ		
		з 01.01.2015 до 23.05.2020	з 23.05.2020 р. до 08.08.2020	з 08.08.2020 р.
<p>Призупиняють амортизацію на період</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• реконструкції,</li> <li>• модернізації,</li> <li>• добудови,</li> <li>• дообладнання</li> </ul> <p>та</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• консервації</li> </ul> <p>об'єкта основних засобів</p> <p>п. 23 П(С)БО 7</p>	<p>Амортизацію <b>не призупиняють</b> коли актив не використовують або він вибуває з активного використання, доки актив не буде амортизований повністю</p> <p>§ 55 МСБО 16</p>	<p>Призупиняють амортизації за правилами бухобліку. Бо спецправил у ПКУ не було, відсилали до П(С)БО та М(С)ФЗ.</p> <p>пп. 138.3.1 ПКУ у редакції до 23.05.2020 р.</p>	<p>Амортизація не нараховується за період <b>невикористання (експлуатації)</b> основних засобів у господарській діяльності у зв'язку з їх модернізацією, реконструкцією, добудовою, дообладнанням та консервацією</p> <p>пп. 138.3.1 ПКУ зі змінами, унесеними Законом № 466</p>	<p>Амортизація не нараховується за період <b>невикористання (експлуатації)</b> основних засобів у господарській діяльності <b>у зв'язку з їх консервацією</b></p> <p>пп. 138.3.1 ПКУ зі змінами, унесеними Законом № 786</p>



## Чи потрапляє тимчасове невикористання через воєнний стан до випадків, у яких потрібно призупинити нараховувати амортизацію?

Ні, у НП(С)БО 7 не згадано тимчасове невикористання об'єкта ОЗ через простій чи форс-мажор як підставу для призупинення його амортизації. Адже обставини, через які об'єкт не використовується, жодним чином не пов'язані з реконструкцією, модернізацією, добудовою, дообладнанням.



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

## Чи вважається тимчасове невикористання через воєнний стан консервацією? Іншими словами, чи треба обов'язково законсервувати об'єкт?

**Ні, простій ОЗ не дорівнює консервації.** Консервація основних фондів підприємств - це комплекс заходів, спрямованих на довгострокове (але не більш як три роки) зберігання основних фондів підприємств у разі припинення виробничої та іншої господарської діяльності з можливістю подальшого відновлення їх функціонування (Положення про порядок про порядок консервації основних виробничих фондів підприємств, затверджений постановою КМУ від 28.10.1997 № 1183). При цьому основні засоби підприємств може бути законсервовано, якщо за техніко-економічним обґрунтуванням подальше використання їх у виробництві визнано тимчасово недоцільним. В ситуації війни тимчасове невикористання пов'язано не з недоцільністю, а з неможливістю використання. Окрім того це положення для підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, а також засновані на державній власності, крім підприємств, установ Державної кримінально-виконавчої служби. Для решти підприємств має рекомендаційний характер.





## Чи обов'язково потрібно вивести об'єкт з експлуатації (оформити наказ), якщо ОЗ тимчасово не використовується?

**Ні, немає такої вимоги ні у НП(С)БО 7, ні у Методрекомендації № 561.** Жоден нормативний документ не наказує виводити об'єкт з експлуатації і призупиняти амортизацію через простій чи тимчасове невикористання, що не пов'язане з поліпшеннями чи консервацією.

Адже амортизація – це не лише фізичний знос під час використання, а й моральне старіння. Тай фізично під час невикористання ОЗ може «втрачати» характеристики.

Так, при встановленні строку корисного використання зважають зокрема і на фізичний та моральний знос, що передбачається (п. 24 НП(С)БО 7).





# Амортизації ОЗ під час тимчасового невикористання

## Призупинення амортизації

З позиції бухобліку	За підходом податківців
<p>Тимчасове невикористання (якщо це не консервація чи поліпшення) – не підстава призупиняти амортизацію.</p> <p>Об'єкт морально старіє (тай фізично також втрачає свої первісні якості) – амортизацію можна продовжувати нараховувати</p>	<p><b>Період тимчасового невикористання – не строк корисного використання, і амортизація не нараховується</b></p> <p>ІПК ДФСУ від 26.04.2019 р. № 1887/6/99-99-15-02-02-15/ІПК лист ДФСУ від 15.05.2019 р. № 15340/7/99-99-15-02-02-17 лист Мінфіну від 22.04.2019 р. № 11210-09-63/11170</p> <p>ІПК ДФСУ від 02.07.2019 р. № 3031/6/99-99-15-02-02-15/ІПК ІПК ДФСУ від 17.07.2019 р. № 3317/6/99-99-15-02-02-15/ІПК ІПК ДФСУ від 01.10.2019 р. № 504/6/99-00-07-02-02-15/ІПК ІПК ДФСУ від 26.04.2019 р. № 1906/6/99-99-15-02-02-15/ІПК, ІПК ДФСУ від 03.06.2019 р. № 2522/6/99-99-15-02-02-15/ІПК ІПК ДФСУ від 02.07.2019 р. № 3031/6/99-99-15-02-02-15/ІПК</p>



# Амортизації ОЗ під час тимчасового невикористання

## Призупинення амортизації

У разі якщо у господарській діяльності платника податку **тимчасово не здійснюється** експлуатація (корисне використання) основних засобів та/або нематеріальних активів, то **амортизація** таких основних засобів та/або нематеріальних активів у податковому обліку протягом такого періоду **не нараховується**

ІПК ДПСУ від 01.06.2020 р. № 2259/6/99-00-07-02-02-06/ІПК



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Амортизації ОЗ під час тимчасового невикористання

## Призупинення амортизації

Якщо виробничі необоротні активи призначені для використання у господарській діяльності платника податку і нарахування амортизації таких активів у бухгалтерському обліку протягом періоду тимчасового простою (відсутності господарської діяльності) не припиняється, то **такі основні засоби будуть амортизуватись у податковому обліку.**

У разі якщо виробничі необоротні активи, які призначені для використання в господарській діяльності платника податку, виведені з експлуатації у зв'язку з тимчасовим простоєм в поточному місяці та введення їх в експлуатацію відбулося у тому ж місяці, то в податковому обліку і в бухгалтерському обліку не припиняється нарахування амортизації на них за цей період.

ІПК ДПСУ від 21.09.2020 р. № 3935/ІПК/99-00-05-05-02-06



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Амортизації ОЗ під час тимчасового невикористання

## Призупинення амортизації

Якщо основні засоби, призначені для використання у господарській діяльності платника податку, не були законсервовані і нарахування амортизації на них у бухгалтерському обліку протягом періоду тимчасового простою (відсутності господарської діяльності) не припиняється, то такі основні засоби будуть амортизуватись у податковому обліку

ІПК ДПСУ від 15.06.2021 р. № 2407/ІПК/99-00-21-02-02-06



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Амортизації ОЗ під час тимчасового невикористання

## Нарахування амортизації під час простою, тимчасового невикористання

Продовження нарахування амортизації	Призупинення нарахування амортизації
Підприємство не оформляло консервацію, не складало наказ про виведення об'єкта з експлуатації	Підприємство оформило наказ про виведення об'єкта з експлуатації (можна скористатися формою з наказу Мінфіну від 13.09.2016 № 818)
Аргументи: строк корисного використання триває, об'єкт фізично та морально старіє	Аргумент: експлуатація призупинилася відповідно амортизація призупиняється, з наступного місяця за виведенням з експлуатації (бо призупиняється строк корисного використання)
Обліковується <b>949 (або 977)</b>	—
Такий підхід найімовірніше потрібно буде доводити при перевірці податківців (можливо і в стінах суду)	Такий підхід імпонує податківцям



# Амортизації ОЗ під час тимчасового невикористання

## Призупинення амортизації і ПДВ

ОЗ, які припинили експлуатувати через відсутність діяльності на певний період - **визнавати умовне постачання і нараховувати ПДВ у цьому випадку не потрібно**

ІПК ДПС від 23.03.2020 р. № 1195/6/99-00-07-03-02-06/ІПК

Детально зі зразком заповнення <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-hozyajstvennye-operacii-9-obekt-os-vremenno-prostaiva-et-iz-za-vojni-nuzhno-li-nachislyat-nalogovye-obyazatelstva-soglasno-p-1985-nk>



## Позичка авто

**Чи треба договір позички нотаріально посвідчувати?**

Договір позички не підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню (лише при бажанні).

**Але податківці наполягають на нотаріальному посвідченні**

ІПК від 19.06.2018 р. № 2721/Г/99-99-13-01-02-14/ІПК  
лист ГУ ДФС у Рівненській області від 19.04.2016 № 865/10/17-00-15-02-10

Судові рішення – на користь платника - постанові Луганського окружного адміністративного суду від 11.07.2016 р. у справі № 812/569/16, рішення від 17.02.2015 у справі № 822/59/15, від 29.01.2018 у справі № 812/1821/17, від 18.04.2019 у справі № 537/267/19

Детально  
<https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-hozyajstvennye-operacii-9-rabotnik-%E2%80%93-na-prostoe-no-ezdit-na-sluzhebnom-avtomobile-kakovy-nalogovye-posledstviya>



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Безкоштовно надані авто у користування фізособам

## Ризики

1. Якщо без належного оформлення, тоді штрафні санкції, шкода завдана ДТП на авто компанії– клопіт підприємства.
2. **ПДФО та ВЗ** зі «звичайної ціни» орендної плати (якби такі авто орендувалися ними).
3. **(НЕ) амортизація** – податківці будуть проти, оскільки авто не використовується підприємством.
4. **ПДВ** - «послуга» з користування надається, тож є постачання. Як і в разі позички, нарахування зобов'язань з ПДВ здійснюватиметься, виходячи із звичайної ціни (п. 188.1 ПКУ).



## Тимчасове безоплатне залучення ТЗ ЗСУ

<b>Особливості</b>	<b>«Мобілізація» ТЗ</b>
Документальне оформлення	<p><b>1. Частковий наряд</b> (підписує Голова місцевої держадміністрації та військовий комісар)</p> <p>2. Акт приймання-передачі транспортних засобів і техніки за формою з додатка 4 до Положення № 1921</p> <p>Вартість – за даними бухобліку – <b>залишкова на останню звітну дату</b> (останній день кварталу (року) (п. 28 Положення № 1921). <b>За власною ініціативою власника та за рахунок його коштів може проводитися незалежна оцінка транспортного засобу.</b></p>
Бухоблік	<p>Тимчасове безоплатне залучення транспортного засобу не призводить до списання його з балансу!</p> <p><b>Дт 105/мобілізовані Кт 105...</b></p> <p>Податківці проти амортизація під час мобілізації авто.</p> <p>Якщо готові сперечатися і відстоювати амортизація навіть під час власного невикористання, а мобілізації ТЗ, – <b>Дт 977 Кт 131</b></p>



## «Мобілізація» ТЗ

**Під час мобілізації** задовольняють потреби військових формувань, безоплатно залучаючи транспортні засоби й техніку підприємств, установ та організацій будь-якої форми власності на умовах повернення після оголошення демобілізації

п. 3 [Положення про військово-транспортний обов'язок, затвердженого постановою КМУ від 28.12.2000 № 1921](#)

Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, центральні управління чи регіональні органи СБУ, відповідні підрозділи Служби зовнішньої розвідки України залучають ТЗ під час мобілізації на підставі **розпоряджень голів МДА**

абз. 3 ч. 3 ст. 6 [Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21.10.1993 № 3543-XII](#)





## «Мобілізація» ТЗ

**Частковий наряд** - розпорядчий документ голови місцевої держадміністрації, в якому встановлено під час мобілізації для керівників підприємств, установ та організацій завдання з передачі військовим формуванням **визначених транспортних засобів і техніки**, а також порядок, пункти та строки передачі.

**Голова місцевої держадміністрації та військовий комісар підписують частковий наряд і скріплюють підписи своїми печатками.** Громадянам - власникам транспортних засобів частковий наряд надається у разі введення правового режиму воєнного стану.

абз. 5 п. 2 [Положення про військово-транспортний обов'язок, затвердженого постановою КМУ від 28.12.2000 № 1921](#)

Передання - **Акт приймання-передачі** - форма закріплена додатком 4 до Положення № 1921.



## «Мобілізація» ТЗ

Мають повернути ТЗ протягом **30 календарних днів** з моменту оголошення демобілізації.

**Керівник** підприємства, ТЗ якого залучали під час мобілізації, **має звернутися до військового комісаріату** за місцем їх залучення **з відповідною заявою**. Його повідомляють про строк і пункт повернення ТЗ, що їх визначає військовий комісаріат за погодженням з МДА

пп. 30–32 Положення № 1921

Повернення - **Акт** за формою згідно з додатком 6 до Положення № 1921. До акта про повернення ТЗ додають **висновок експерта (експертне дослідження) або звіт про оцінку майна (акт оцінки майна)**. Звіт про оцінку майна (акт оцінки майна), складений за результатами її проведення, підлягає рецензуванню відповідно до ст. 13 Закону № 2658



## «Мобілізація» ТЗ

Тимчасове безоплатне залучення транспортного засобу не призводить до списання його з балансу!

Переконані, амортизацію слід і далі нараховувати на ТЗ, який мобілізували.

**Дт 977 Кт 131/мобілізовані ТЗ**

**Однак на практиці типово – виведення з експлуатації та призупинення нарахування амортизації (хоча НП(С)БО 7 не містить такої вимоги).**





# «Мобілізовані» ТЗ

## Питання

Чи підлягають амортизації у податковому обліку ОЗ, які тимчасово не використовуються у господарській діяльності у зв'язку з простоєм або до ОЗ немає доступу через їх перебування на території проведення антитерористичної операції (операції об'єднаних сил)?

## Відповідь

Коротка:

Якщо виробничі основні засоби, які призначені для використання у господарській діяльності і нарахування амортизації на такі активи у бухгалтерському обліку протягом періоду тимчасового простою не припиняється, то такі основні засоби підлягають амортизації у податковому обліку.

У разі якщо виробничі основні засоби, які призначені для використання у господарській діяльності платника податку, виведені з експлуатації у зв'язку з тимчасовим простоєм в поточному місяці та введення їх в експлуатацію відбулося у тому ж місяці, то в податковому обліку і в бухгалтерському обліку не припиняється нарахування амортизації на них за цей період.

При цьому не підлягають податковій амортизації відповідно до п.п. 138.3.1 п. 138.3 ст. 138 Податкового кодексу України основні засоби, не призначені для використання в господарській діяльності платника податку (невиробничі), а також ті, що знаходяться на консервації.

Основні засоби, до яких немає доступу через їх перебування на території проведення антитерористичної операції (операції об'єднаних сил) та які відповідно не використовуються платником податку у господарській діяльності, не підлягають амортизації у податковому обліку.

[ЗІР 102.05](#)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

## «Мобілізоване» авто пошкоджено - компенсація

Після демобілізації, **якщо «мобілізований» ТЗ пошкоджено**, щоб отримати компенсацію шкоди, керівник підприємства має подати **заяву до військового комісаріату** за місцем залучення ТЗ.

У заяві зазначається:

- повне найменування,
- місцезнаходження,
- код ЄДРПОУ,
- реквізити банківського рахунку.

**До заяви додають акт приймання-передачі, акт про повернення під час демобілізації ТЗ та висновок експерта (експертне дослідження) або звіт про оцінку майна (акт оцінки майна).**

Заяву розглядають протягом 10 робочих днів з дати її подання. Строк розгляду заяви може бути продовжений до одного місяця. За результатами розгляду заяви оформлюється висновок про здійснення виплати для компенсації шкоди, завданої ТЗ внаслідок їх залучення під час мобілізації, за формою згідно з додатком 8 до Положення № 1921. Цей висновок складають у 3 примірниках, один з яких передають заявникові, другий — територіальному органу Казначейства, а третій зберігають у військовому комісаріаті



## «Мобілізоване» авто знищено – списання + компенсація

У разі коли в результаті залучення під час мобілізації транспортний засіб було знищено, **воно знімається з балансового обліку на підставі документів, що підтверджують таке знищення, які видаються військовим формуванням власнику транспортного засобу після оголошення демобілізації.**

Лист Міноборони від 29.01.2015 р. № 322/2/675

На підставі звіту про оцінку майна, на який є рецензія, відшкодовують майнову шкоду

п. 41 Положення № 1921



## Відчуження ТЗ (перехід права власності)

<b>Особливості</b>	<b>ВідчуженняТЗ</b>
Документальне оформлення	<b>1. Акт про примусове відчуження або вилучення майна</b> – форма затверджена постановою КМУ від 31.10.2012 № 998. <b>2. Висновок про вартість майна на дату його оцінки</b>
Бухоблік	Списується з балансу як реалізоване (з наступним відшкодуванням) <b>Дт 377 Кт 746</b> <b>Дт 976 Кт 105</b> <b>Дт 131 Кт 105</b> Амортизація не нараховується – об’єкт вибув.





# Відчуження ТЗ (перехід права власності)

1) **примусове відчуження майна** - **позбавлення власника права власності** на індивідуально визначене майно, що перебуває у приватній або комунальній власності та яке переходить у власність держави для використання в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану **за умови попереднього або наступного повного відшкодування його вартості;**

2) **вилучення майна** - позбавлення державних підприємств, державних господарських об'єднань права господарського відання або оперативного управління індивідуально визначеним державним майном з метою його передачі для потреб держави в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану

ч. 1 ст. ч. 1 ст. [Закону України «](#)

[Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану» від 17.05.2012 №](#)

[4765-VI](#)



## Відчуження ТЗ (перехід права власності)

Якщо майно перебуває у приватній або комунальній власності, його відчуження здійснюється винятково **на платній основі** (ст. 23 Закону № 389), а якщо в державній – майно вилучається безоплатно.

У разі порушення вимог або невиконання заходів правового режиму воєнного стану може вилучатися у підприємств, установ і організацій усіх форм власності електронне комунікаційне обладнання, телевізійна, відео- і аудіоапаратура, комп'ютери, а також у разі потреби інші технічні засоби зв'язку (п. 12);

Може вилучатися у підприємств, установ і організацій навчальну та бойову техніку, вибухові, радіоактивні речовини і матеріали, сильнодіючі хімічні та отруйні речовини (п. 15)

ч. 1 ст. 8 [Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII](#)



## Відчуження ТЗ (перехід права власності)

**Рішення примусово відчужувати** або вилучати майно в умовах правового режиму воєнного стану приймає **військове командування** (ст. 4 Закону № 4765).

Військове командування - Головнокомандувач ЗСУ, Командувач об'єднаних сил ЗСУ, командувачі видів та окремих родів військ (сил) ЗСУ, командувачі (начальники) органів військового управління, командири з'єднань, військових частин ЗСУ та інших утворених відповідно до законів України військових формувань

ч. 1 ст. 3 [Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII](#)

Це рішення **погоджується** з обласною, районною, Київською міською державною адміністрацією або виконавчим органом відповідної місцевої ради.

У місцевостях, де ведуться бойові дії, примусове відчуження або вилучення майна здійснюється за **рішенням** військового командування самостійно. Погоджувати його з органами, зазначеними вище, не потрібно.





# Відчуження ТЗ (перехід права власності)

Примусове відчуження або вилучення майна оформлюється такими документами (ст. 7 Закону № 4765):

- **Акт про примусове відчуження або вилучення майна** – форма затверджена постановою КМУ від 31.10.2012 № 998.
- **Висновок про вартість майна на дату його оцінки.** Оцінку проводять суб'єкти оціночної діяльності – органи державної влади або органи місцевого самоврядування за погодженням із власником майна. У разі відмови або відсутності власника майна зазначені органи мають право проводити таку оцінку самостійно. Тоді висновок про вартість майна оформлюється актом оцінки майна





# Передача транспорту на користь ЗСУ

## Типові помилки при заповненні акту про примусове відчуження або вилучення майна

- Некоректно використовуються поняття «вилучення» та «відчуження». Тобто, не звертають увагу на те, хто саме є власником транспортного засобу. Якщо у приватній власності – «відчуження».
- Некоректно зазначається в акті надзвичайна обставина, за якої здійснюється вилучення чи відчуження майна. Замість: «введення воєнного стану» може бути вказано, наприклад, «повна мобілізація».
- При фактичному відчуженні майна не проводиться його оцінка, не вказується вартість. Відсутній акт оцінки майна.
- Не завжди зазначається дата підписання акту, хоча даний реквізит є надзвичайно важливим, адже відповідно до п.3 ст.7 Закону № 4765-IV право державної власності на майно виникає з дати підписання акту.
- У тексті акту може бути посилання на мобілізаційне повідомлення. Натомість фактично у наявності може бути «Наряд».



## Відчуження ТЗ (перехід права власності) – компенсація вартості

Компенсація вартості примусово відчуженого майна в умовах правового режиму воєнного стану:

- 1) попереднє повне відшкодування вартості майна військовим командуванням чи органом, що прийняв рішення про його відчуження за рахунок коштів державного бюджету до підписання акту (ч. 1 ст. 10 Закону № 4765). На підставі документа, що містить висновок про вартість майна на дату його оцінки, яка проведена у зв'язку з прийняттям рішення про його примусове відчуження;
- 2) наступне повне відшкодування вартості майна - **протягом п'яти наступних бюджетних періодів** після скасування правового режиму воєнного стану за рахунок коштів державного бюджету (ч. 2 ст. 10 Закону № 4765). Щоб отримати таке відшкодування, після скасування правового режиму воєнного стану колишньому власнику майна або уповноваженій ним особі **треба звернутися до територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем відчуження майна із заявою**, до якої додаються акт і документ, що містить висновок про вартість майна. Порядок розгляду заяв та здійснення виплат для наступної повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного стану затверджений Постановою 31.10.2012 № 998.



## Відчуження ТЗ (перехід права власності) – повернення майна

Після скасування воєнного стану майно може зберегтися.

Якщо суб'єкт господарювання має намір його повернути, йому потрібно звернутися в суд з позовом про повернення примусово відчуженого майна.

**Підставою для повернення майна є рішення суду**, яке набрало законної сили.

**Одночасно треба повернути суму коштів, яка була одержана у зв'язку з відчуженням майна.** Із суми, що повертається, можна вирахувати розумну плату за використання цього майна.

Або ж колишній власник майна може вимагати від держави надати інше майно у власність замість відчуженого. Позитивне рішення - якщо це можливо здійснити (ч. 3 ст. 12 Закону № 4765).



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Відчуження ТЗ (перехід права власності)

## ПДВ

Не є постачанням товарів та послуг операції **з безоплатної (без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації)** передачі/надання товарів та послуг Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, добровольчим формуванням територіальних громад, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладів охорони здоров'я державної, комунальної власності, та/або структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, *крім випадків, якщо такі операції з постачання товарів та послуг оподатковуються за нульовою ставкою податку на додану вартість.*

До наведених у цьому пункті операцій норми [пункту 198.5](#) статті 198 цього Кодексу не застосовуються.

Уточнення про безоплатність з'явилося завдяки Закону № 2173, що діє з 16.04.2022. До цього йшлося про передачу/надання товарів/послуг – про умову безоплатності не зазначалося





# Відчуження ТЗ (перехід права власності)

## Податок на прибуток

### Чи амортизувати?

#### Питання

2022В Чи підлягають у податковому обліку амортизації ОЗ, примусово відчужені, вилучені, добровільно передані на потреби Збройних Сил України в умовах правового режиму воєнного стану?

#### Відповідь

Коротка:

Не підлягають у податковому обліку амортизації основні засоби примусово відчужені, вилучені та добровільно передані на потреби Збройних Сил України в умовах правового режиму воєнного стану, оскільки в бухгалтерському обліку такі основні засоби не визнаються активами (списуються з балансу) та припиняється їх амортизація.

ЗІР 102.05 <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=31544>



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Відчуження ТЗ (перехід права власності)

## Податок на прибуток

**У бухобліку** – як реалізація, якщо планується отримання компенсації. Якщо без компенсації – дарування.

### **Щодо різниць (для тих, хто з ними працює).**

Якщо здійснюється відчуження активів з компенсацією їх вартості, це – звичайний продаж (реалізація). Для ОЗ – різниці при продажу за п.п. 138.1 та 138.2 ПКУ.

#### Питання

2022В Чи здійснюється коригування фінансового результату до оподаткування на суму вартості ОЗ, примусово вилученого у ЮО під час дії воєнного стану на користь військової адміністрації?

#### Відповідь

Коротка:

Платник податку у разі примусового вилучення основних засобів під час дії воєнного стану на користь військової адміністрації, здійснює коригування фінансового результату до оподаткування відповідно до вимог пп. 138.1 та 138.2 ст. 138 Податкового кодексу України.

[ЗІР 102.12](#)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

## Безкоштовна передача ТЗ ТРО чи ЗСУ

<b>Особливості</b>	<b>Подарунок (безкоштовна передача)</b>
Документальне оформлення	1. Рішення керівництва (наказ, розпорядження). 2. Акт приймання-передачі (у довільній формі, головне, щоб були реквізити первинного документа)
Бухоблік	Списується з балансу як подароване (без відшкодування вартості) <b>Дт 976 Кт 105</b> <b>Дт 131 Кт 105</b> Амортизація не нараховується з наступного місяця після передання (вибуття).



# Придбання ПММ

**Якщо чека РРО немає (загубили, не взяли, вигорів...)**

## **ПК з ПДВ і витрати покупця – під загрозою**

Відсутність чека РРО може піддати сумніву право на податковий кредит лише в одному випадку: купівля не перевищує 200 грн (без ПДВ) і ПК відобразили на підставі чека РРО, а не податкової накладної (пп. “б” п. 201.11 ПКУ). У решті випадках зареєстрованої ПН має бути достатньо для ПК. Жодного додаткового підтвердження не потрібно

[Постанова ВС від 09.03.2021 р. у справі № 160/3026/19](#)

Але **податківці цікавляться наявністю чеків РРО**, коли заправлення авто підприємства відбувається на АЗС, у тому числі під час безготівкових розрахунків за паливо, коли його відвантажують на АЗС із використанням електронних платіжних засобів, паливних карток, талонів, відомостей на відпуск палива тощо.



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Придбання ПММ

**Судова практика - якщо чека РРО немає (загубили, не взяли, вигорів...)**

**Позитивна.** Інших первинних документів і **без касових чеків** цілком достатньо для підтвердження реальності господарських операцій з придбання ПММ (заправки в бак).

[Постанова ВС від 09.12.2020 р. у справі № 460/212/19](#)

Податківці під час перевірки хотіли бачити документи, які підтверджували б час роботи водія, мету поїздки, порядок видачі паливних карток і наказ про закріплення за конкретним водієм, а також **чеки РРО з АЗС**. Без цих документів під сумнівом використання палива у господарстві. А без чеків РРО - під сумнівом реальність купівлі ПММ.

**Негативна.** Перехід права власності на паливо відбувався в момент його фактичного відпуску на АЗС, що потрібно оформлювати розрахунковим документом (п. 9 Правил № 1442) Посилаючись на Закон про РРО, а також на той факт, що відпуск нафтопродуктів з АЗС через паливо-, масло-, газороздавальні колонки неможливий без реєстрації операції на спеціалізованому контрольно-касовому апараті, судді висловили, що **без чека РРО неможливо підтвердити факт купівлі ПММ**. А якщо немає купівлі, то немає й права на витрати та ПК

[Рішення Рівненського окружного адмінсуду від 12.10.2021 р. у справі № 460/212/19](#)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Придбання ПММ

**Якщо чека РРО немає (загубили, не взяли, вигорів...) – ПММ-додаткове благо?**

Підприємство купувало ПММ за передоплатою із заправленням на АЗС за картками. ПММ використовували для обслуговування госпдіяльних орендованих автівок. Ці картки видавали водіям-працівникам. Витрати на ПММ визнавали на підставі щомісячних актів на списання ПММ (за кожним співробітником окремо). Також вели журнал обліку списаного ПММ, чеків РРО з АЗС. Податківці під час перевірки виявили, що **деяке списане паливо не підтверджене чеками РРО** (на значну суму). Ці безРРОшні ПММ на їх думку - не госпдіяльні, а є додатковим благом найманим працівникам, яким підприємство надало право заправлятися за паливними картками власним коштом (пп. пп. “а”, “г” пп. 164.2.17 ПКУ). З актів на списання неможливо встановити час виконання транспортної роботи водієм (немає звітів водіїв про отримане завдання та його виконання), чіткий маршрут автівки, мету поїздки, пробіг.

З-поміж інших доказів суду все-таки було надано копії чеків РРО разом зі звітами про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт.

Рішення на користь платника податків

[Постанова ВС від 09.03.2021 р. у справі № 160/3026/19](#)

[Постанова ВС від 11.11.2021 р. у справі № 420/6194/20](#)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Придбання ПММ

**Якщо чека РРО немає (загубили, не взяли, вигорів...) – ПММ - додаткове благо?**

Підприємство купувало ПММ за передоплатою із заправленням на АЗС за картками. ПММ використовували для обслуговування госпдіяльних орендованих автівок. Ці картки видавали водіям-найманим працівникам. Витрати на ПММ визнавали на підставі щомісячних актів на списання ПММ (за кожним співробітником окремо). Також вели журнал обліку списаного палива, чеків РРО з АЗС.

Податківці під час перевірки виявили, що **деяке списане паливо не підтверджене чеками РРО** (на значну суму). Ці безРРОшні ПММ на їх думку - не госпдіяльні, а є додатковим благом найманим працівникам, яким підприємство надало право заправлятися за паливними картками власним коштом (пп. пп. “а”, “г” пп. 164.2.17 ПКУ). З актів на списання неможливо встановити час виконання транспортної роботи водієм (немає звітів водіїв про отримане завдання та його виконання), чіткий маршрут автівки, мету поїздки, пробіг.

[Постанова ВС від 09.03.2021 р. у справі № 160/3026/19](#)





# Використання ПММ

## Документування

Типової форми для відображення витрат (списання) ПММ немає.

Однак оформити цю господарську операцію, як і будь-яку іншу, первинним документом потрібно.

Ще у 2013 році типові форми подорожніх листів втратили чинність:

- для вантажного автомобіля – форма № 2-ТН (була затверджена наказом Мінтрансу від 29.12.1995 р. № 488/346 і втратила чинність на підставі наказу Мінінфраструктури від 10.12.2013 р. № 1005/1454);
- для легкового автомобіля – форма № 3 (була затверджена наказом Держстату від 17.02.1998 г. № 74 і втратила чинність на підставі наказу Держстату від 19.03.2013 р. № 95).

Можна:

- 1) Подорожні листи;
- 2) Подорожні листи + Акт списання (складений комісією);
- 3) Акт використання ПММ



# Використання ПММ

## Чи можна скласти подорожній лист раз на місяць

Так, можна. Але варто з розбивкою інформації за днями.

### Судова практика щодо оформлення подорожнього листа раз на місяць:

- Рішення Одеського окружного адмінсуду від 29.10.2018 р. у справі № 1540/3319/18 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77745605>
- Рішення Дніпропетровського окружного адмінсуду від 22.04.2021 р. у справі № 160/15009/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96452022>

Детально

<https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-zarplaty-i-kadry-3-kak-izbezhat-riskov-pri-oformlenii-putevogo-lista>



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Використання ПММ

## Чи можна скласти подорожній лист раз на місяць

Відповідно до зазначених наказів в ТОВ «...» встановлено: оформлення подорожніх листів на кожний транспортний засіб та/або спецтехніку один раз на календарний місяць відповідно до затвердженої форми; водії та машиністи зобов'язані щоденно (своєчасно) та достовірно відображати відомості у подорожніх листах, в тому числі щодо використання пального; начальники діляниць зобов'язані щоденно звіряти показники спідометрів з підпорядкованими їм водіями на початок і кінець кожного дня із зазначенням у подорожніх листах пробігу автотранспорту та здійснювати контроль співвідношення цього пробігу до графіків перевезень вантажів; також начальники діляниць є відповідальними за своєчасне внесення даних з подорожніх листів до зведених відомостей руху пального; **заповнене у подорожньому листі поле Маршрут руху автомобіля є підтвердженням зв'язку витрат паливно-мастильних матеріалів з господарською діяльністю Товариства та не потребує надання інших підтверджуючих документів**; подорожній лист є підставою для списання паливно-мастильних матеріалів з Товаристві; бухгалтерії щомісячно складати акт та здійснювати списання паливно-мастильних матеріалів на підставі оформлених подорожніх листів по формі, затвердженої з Товаристві.

[Рішення Дніпропетровського окружного адмінсуду від 22.04.2021 р. у справі № 160/15009/20](#)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Використання ПММ

## Відмітки механіка та медсестри – можна без них?

У власно розробленій формі подорожнього листа, якщо не ставите відміток механіка і медсестри, тоді не варто у власно розробленій формі узагалі приводити комірки (додаткові реквізити) для їх відміток (тобто згадувати у подорожньому листі механіка та медсестру). Важливо: навіть якщо графи для відмітки механіка і медсестри є, але вони не заповнені, подорожній лист є дійсним для цілей обліку. Це свого часу, коли ще діяли типові форми, підтвердив і суд *«Відсутність підпису лікаря в графі «Водій за станом здоров'я допущений до керування» та підпису механіка, не може свідчити про незаконне списання бензину, а свідчить лише про оформлення подорожнього листа не у відповідності з вимогами Інструкції про порядок застосування подорожнього листа службового легкового автомобіля та обліку транспортної роботи, за що п. З цієї Інструкції передбачена відповідальність, яку несуть відповідальні особи перевізника і замовника у межах компетенції, визначеної цією Інструкцією»)*

Ухвала Донецького апеляційного адміністративного суду від 18.01.2012 р. у справі № 2а-8135/11/1270



# Що варто вказувати у подорожньому листі?

**1. Інформацію про транспортний засіб** за яким складено подорожній лист (державний номер та марку), водія, дату виїзду

Постанова П'ятого апеляційного адмінсуду від 12.02.2020 р. у справі № 420/2485/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87526195>

**2. Маршрут руху** транспортного засобу. Вважаємо можна вказувати загальні «*по м. Київ*», чи «*для службових поїздок по м. Львів*» тобто без деталізації усіх точок маршруту. Але...

**Важливо: податківці хочуть бачити детальний маршрут**

Постанова Хмельницького окружного адмінсуду від 16.11.2015 р. у справі № 822/6023/15,  
[Постанова ВС від 20.07.2021 р. у справі № 620/1635/20](#)  
[Постанова ВС від 02.06.2022 р. у справі № 160/70/19](#)

**3. Показання одометра; пробіг (кілометраж).** Іноді пробіг податківці звіряють з кілометражем на карті між населеними пунктами, що зазначені у подорожньому листі (за маршрутом)

[Постанова ВС від 12.05.2020 р. у справі №813/4618/15](#)



## Що варто вказувати у подорожньому листі?

**4. Одиницю виміру не лише в літрах (чи інших натуральних одиницях), а й у вартісному виразі!** Тобто у гривнях. Звісно це може зробити бухгалтер (на етапі так званого «таксування» документів), а не водій.

Причина - Мінфін наказом від 09.07.2021 р. № 385 уніс зміни в Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Мінфіну від 24.05.1995 р. № 88 щодо реквізиту «одиниця виміру господарської операції». Раніше **допускалося** зазначення тільки якоїсь однієї одиниці виміру - у натуральному **та/або** вартісному виразі. Тепер же передбачено, що одиниця виміру вказується **в грошовому та за можливості в натуральних вимірниках**. Тож вочевидь на це звертатимуть увагу й податківці. Допустимо оформити подорожній в літрах, а на основі подорожніх листів акт на списання за місяць в вартісному виразі. Але можуть мати запитання щодо того, на підставі яких документів оформлено акт, бо подорожній без вартісного виразу операції – не первинний...





# Незначні помилки у подорожніх листах

Приклади з судових справ:

- ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 18.08.2016 р. № 826/13368/15 – у подорожньому листі не заповнені деякі реквізити, зокрема, у розділі «Витрати палива (літрів)» не були заповнені графи 32 «Витрати палива» і 33 «Витрати фактичні», у розділі «Пробіг, км» не заповнені графи 41, 42, 43. Судді дійшли такого висновку: **господарська операція може супроводжуватися складенням будь-якого первинного документа, який містить обов'язкові реквізити, визначені ст. 9 Закону № 996. При цьому не всі реквізити такого первинного документа, як подорожній лист, є обов'язковими. Тому якщо в документі не заповнено деякі реквізити, але обов'язкові реквізити заповнено, такий первинний документ не можна визнати недійсним.**
- рішення Волинського окружного адмінсуду від 13.05.2020 р. у справі № 140/1504/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89247318> - не було інформації у подорожньому листі щодо виїзду автомобіля з гаража і його повернення, звідки взято і куди доставлено вантаж, не зазначено найменування вантажу і його кількість, кількість поїздок з вантажем і пройденої відстань.



## Чи можна оформити лише акт без подорожніх листів?

**Не варто!** Бо не розкрита суть господарської операції.

Але є позитивна судова практика у цьому питанні - [Постанова ВС від 09.03.2021 р. у справі № 160/3026/19](#)



# Понаднормове використання

ПММ понад норми – негоспдільне використання, а це компенсуючі з ПДВ та додаткове благо – відповідно ПДФО та ВЗ...

Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду  
[від 18.08.2016 р. у справі № 826/13368/15](#)

Ухвала ВАСУ [від 16.02.2016 р. № К/800/49593/15](#)

Постанова ВС від 03.04.2018 р. у справі № 817/1429/16 [http://  
www.reyestr.court.gov.ua/Review/73194505](http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73194505)

постанова Львівського апеляційного адмінсуду від 15.01.2018 р. у справі №  
876/10732/17(ср. 071525400)

[Рішення Ріненського окружного адмінсуду від 21.09.2022 р. у справі № 460/849/22](#)





# Не підтверджено застосування підвищуючих коефіцієнтів для норм

Безпідставно збільшені витрати пального при низьких температурах, оскільки температурні показники додатково повинні бути підтверджені роздруківками зі сайта Гідрометцентру.

ДПС донараховувала податкові зобов'язання з ПДФО й військового збору на вартість пального, використаного працівниками

[Додаткове рішення Київського окружного адмінсуду від 07.12.2020 р. у справі № 320/5412/20](#)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

## Заправка ПММ у вихідний день

Відповідно до чеків касового апарату з автозаправних станцій, встановлено факти заправки автомобіля паливом у неробочі дні (субота, неділя) при тому, що згідно табелів обліку робочого часу працівники не працювали у вихідні дні, маршрутні листи на використання автотранспорту у зазначені в касовому чеку дні відсутні. Позивач не погоджується із таким висновками контролюючого органу та зазначає, що сам **факт заправки у вихідні дні чи в не робочий час свідчить лише про заправку. Заправка і використання (списання) пального зовсім різні господарські операції.** Адже списання пального є операцією, що засвідчує використання його в господарській діяльності. Відповідачем не наведено в акті перевірки жодних доказів про використання безпосередньо вказаними працівниками і на власні потреби витрат Позивача на ПММ, що відповідно підтверджує безпідставність включення вказаних витрат до складу додаткових благ працівників

Рішення Львівського окружного адміністративного суду  
від 20.06.2018 р. у справі №813/3457/17

<https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/74978364/>



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

## Заправка ПММ у вихідний день

Суд не погоджується з вищевикладеним, оскільки діюче законодавство не містить вимог відносно необхідності формування платником податків витрат з податку на прибуток та податкового кредиту з ПДВ за рахунок сум, витрачених на придбання товарно-матеріальних цінностей виключно у робочі дні.

На думку суду **платник податків, виходячи з особливостей своєї господарської діяльності, самостійно приймає рішення у які дні (робочі або вихідні) здійснювати придбання необхідних товарів або послуг.**

В зв'язку з чим **посилання податкового органу на факт придбання ПП «...» палива у вихідні дні (суботи та неділі), як на підставу для відмови у визнанні відповідних витрат для визначення об'єкту оподаткування податком на прибуток та ПДВ є неправомірним.**

Рішення Львівського окружного адміністративного суду  
від 20.06.2018 р. у справі №813/3457/17

<https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/74978364/>





## Заправка у неробочий час (наприклад після 18:00)

Якщо за даними первинних документів підстави про використання автомобіля в службових цілях відсутні (не у відрядженні тощо), то відповідно, матиме місце факт використання автомобіля в особистих цілях...

Наслідком використання автомобіля в особистих цілях працівника є для підприємства:

- нарахування ПЗ з ПДВ, у зв'язку з використанням запасів не в господарській діяльності;
- визнання вартості використаного пального в позаробочий час додатковим благом на підставі п.164.1 ПКУ з відповідним оподаткуванням ПДФО з використанням «натурального» коефіцієнту, та нарахуванням ВЗ.



# Заправка власних авто працівників

Якщо такі авто не в оренді підприємства, не у позичці (при цьому податківці дивляться чи нотаріально завірений договір) – заправка ПММ власних авто працівників (навіть якщо для службових потреб їх використовували):

- додаткове благо (відповідно ПДФО та ВЗ);
- ПЗ з ПДВ, як використане ПММ у негоспдіяльності.

Якщо на службові цілі використовувалося авто, а **працівнику компенсують ПММ** використане на ці цілі

- ДПС вважає треба нараховувати ПДФО та ВЗ

листи ГУ ДФС у м. Києві від 23.01.2017 р. № 1244/10/26-15-13-01-12,

від 01.12.2016 р. № 25320/10/26-15-13-01-12,

лист ДФСУ від 05.01.2017 р. № 104/6/99-99-13-02-03-15,

ІПК ДПС від 12.01.2021 р. № 128/ІПК/99-00-04-03-03-06

- суд вважає, що доходу у фізособи не виникає, якщо заправка ПММ для службових цілей

Ухвала ВАСУ від 01.12.2014 №К/800/16246/14 у справі №2а-3190/12/1370

Ухвалі ВАСУ від 24.10.2013 № К/800/52621/13 у справі №817/1691/13-арішення

Херсонського окружного адміністративного суду

від 31.10.2018 р. у справі № 2140/1436/18

Узагальнююча податкова консультація щодо оподаткування податком на доходи фізичних осіб і військовим збором суми доходу, виплаченого роботодавцем працівнику за товари (роботи, послуги), що були придбані таким працівником за рахунок власних готівкових коштів, затверджена наказом Мінфіну від 26.04.2019 р. № 181



# Заправка власних авто працівників

Як оформити використання власних авто працівників у службових цілях і відстояти витрати на ПММ – [рішення Київського окружного адмінсуду від 10.03.2020 у справі № 320/5920/19](#)

У підприємства був наказ про використання особистих авто у господарській діяльності, склалися подорожні листи заправка картками...

Оптимальніше і безпечніше – договір оренди або позики.





## Заправка чужих авто ПММ, що належить підприємству – акцизні ризики

Якщо суб'єкт господарювання надасть власні ПММ для заправки ТЗ, які йому не належать, не в оренді, не в позичці чи якомусь іншому законному користуванні, то така операція із заправлення паливом техніки в розумінні ПКУ є реалізацією пального - пп. 14.1.212 ПКУ.

А суб'єкт, який здійснює такі операції є платником акцизного податку

Рішення Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 13.11.2020 р. у справі № 804/7119/16



# Пошкодження авто

Якщо є факти псування, пошкодження, руйнування тощо майна підприємства, яка перебуває у його власності чи іншому законному користуванні (зокрема, оренді) – це підстава для проведення інвентаризації.

Адже проведення інвентаризації є обов'язковим, зокрема:

- у разі встановлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів) в обсязі, визначеному керівником підприємства
- у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ) в обсязі, визначеному керівником підприємства

п. 7 р. I [Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879](#)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Пошкодження авто

## Інвентаризаційні документи

Окремі інвентаризаційні описи складаються на основні засоби, які не придатні до експлуатації і не підлягають відновленню.

Висновки щодо виявлених розбіжностей між фактичною наявністю активів і зобов'язань з даними бухгалтерського обліку, зазначені в порівняльних відомостях і пропозиціях по їх врегулюванню, відображаються інвентаризаційною комісією в протоколі, який складається після закінчення інвентаризації та передається на розгляд і затвердження керівнику підприємства. Протокол затверджується протягом 5 робочих днів.

**+ Акт списання ОЗ, Акт часткової ліквідації ОЗ і т.п.**



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Пошкодження ОЗ

## Інформування правоохоронних органів

На окупованих територіях Запорізької області відбувається захват та знищення рашистами сільськогосподарської техніки.

На даний час ще не розроблено чіткого алгоритму повернення втраченої сільськогосподарської техніки з окупованих територій в умовах воєнного стану. Тому пропонуємо всім сільгосптоваровиробникам звертатися до правоохоронних органів за телефоном 102 для фіксації звернень (заяв) щодо втраченої техніки.

Звернутися до місцевого відділення поліції із заявою про відкриття кримінального провадження за фактом руйнування чи пошкодження чи розграбування майна, транспортного засобу. У відповідь представники поліції мають надати витяг з Єдиного Реєстру Досудових Розслідувань про відкриття провадження.

[Запорізька обласна державна адміністрація](#)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Пошкодження авто

## Документи компетентних органів

Якщо майно згоріло, то необхідно звернутися із заявою в довільній формі до місцевого підрозділу МНС для складання акту про пожежу за формою, встановленою [Наказом МВС України від 14.06.2017 р. № 503](#).

Не зайвим буде звернутися до органів місцевої влади і місцевого самоврядування з заявою про складання акту обстеження майна, зруйнованого (пошкодженого) внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації, форму якого затверджено постановою КМУ від 18.12.2013 р. № 947 (в редакції від 02.09.2020 року). Форма заяви міститься за посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/947-2013-%D0%BF#n145> (Додаток 2). Передбачено для житлової нерухомості, але в цих умовах не зайвим буде й для підприємств.



# Пошкодження авто

## Бухгалтерський облік ліквідації авто

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Списано залишкову вартість ОЗ, що ліквідується	976	105	100 000
2	Списано суму зносу	131	105	30 000
3	Відображено послуги з демонтажу	976	685	6 000
4	Оприбутковано матеріали, отримані після ліквідації авто	209	746	1 000
5	Відображено суму збитків	072	-	140 000





# Пошкодження ОЗ

## Різниця з податку на прибуток при ліквідації ОЗ для тих, хто використовує різниці

Фінансовий результат до оподаткування:	
<b>збільшують</b> на суму (п. 138.1 ПКУ):	<b>зменшують</b> на суму (п. 138.2 ПКУ):
- залишкової вартості об'єкта визначеної відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку Тобто на <b>БУХГАЛТЕРСЬКУ</b> залишкову вартість	- залишкової вартості об'єкта визначеної за правилами податкового обліку Тобто на <b>ПОДАТКОВУ</b> залишкову вартість
<i>ряд. 1.1.2 додатка РІ до декларації</i>	<i>ряд. 1.2.2 додатка РІ до декларації</i>



# Пошкодження авто

**Різниці з податку на прибуток при ліквідації ОЗ, який амортизувався за прискореними правилами для тих, хто використовує різниці**

У разі недотримання визначених вимог до закінчення періоду нарахування прискореної амортизації з п. 43<sup>1</sup> підрозд. 4 р. ХХ ПКУ у податковому (звітному) періоді, в якому відбувся факт невикористання основних засобів у власній господарській діяльності (податківці говорять і про ліквідацію) або їх продаж, зобов'язаний:

- **збільшити фінансовий результат до оподаткування на суму нарахованої прискореної амортизації ОЗ** протягом звітних періодів, в яких здійснювалося нарахування амортизації із застосуванням «прискорених» строків;
- **зменшити фінансовий результат до оподаткування на суму розрахованої амортизації таких ОЗ** відповідно до загальних правил з п. 138.3 ПКУ за відповідні звітні періоди.



# Пошкодження авто

## ПДВ у разі ліквідації ОЗ

Ліквідація ОЗ – це постачання товарів.

Абз. «д» пп. 14.1.191 ПКУ

### База нарахування

База нарахування – звичайна ціна, але не нижче балансової вартості на момент ліквідації.

п. 189.9 ПКУ

Податківці говорять про ринкову вартість, але не нижче балансової.

лист ДФСУ від 15.11.2016 р. № 12129/Т/99-99-15-03-02-15

лист МГУ ДФС – ЦО з ОВП у листі від 12.03.2016 р. № 5320/10/28-10-06-11

У п. 32<sup>1</sup> підрозділу 2 р. **XX ПКУ** (зміни внесені Законом [№ 2120-IX](#) від 15.03.2022) є спеціальні правила щодо знищення (втрати) товарів через збройну агресію РФ. Та вони стосуються ненарахування компенсуючих ПЗ. **Щодо ОЗ не діють**



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Пошкодження авто

## ПДВ у разі ліквідації ОЗ

### Винятки, коли ПДВ не нараховують при ліквідації:

- у зв'язку з їх **знищенням** або руйнуванням унаслідок дії обставин непереборної сили;
- коли така ліквідація здійснюється **без згоди платника податку**, у т.ч. у разі викрадення;
- коли платник податку **надає контролюючому органу відповідний документ про знищення, розібрання чи перетворення необоротних активів в інший спосіб, унаслідок чого необоротний актив не може використовуватися за первісним призначенням.**



# Пошкодження авто

## Підтвердження знищення, руйнування чи викрадення основних засобів

Причина	Документ
<b>Знищення у зв'язку з обставинами непереборної сили</b>	сертифікат Торгово-промислової палати України, який засвідчує факт настання обставин непереборної сили (форс-мажору), отриманий відповідно до Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні» від 02.12.1997 р. № 671/97-ВР
<b>Пожежа</b>	<b>акт, що засвідчує факт пожежі</b> , складений згідно з положеннями Порядку обліку пожеж та їх наслідків, затвердженого постановою КМУ від 26.12.2003 р. № 2030, що підписується комісією, до складу якої входить не менш як три особи, у т.ч. представник територіального органу ДСНС України, представник адміністрації (власник) об'єкта, потерпілий
<b>Знищення</b>	дані (витяг) із відповідного реєстру про припинення права власності на основні засоби в разі їх повного знищення згідно з порядком, визначеним ст. 349 ЦКУ
<b>Крадіжка</b>	<b>витяг із Єдиного реєстру досудових розслідувань</b> , що засвідчує факт реєстрації відомостей про кримінальне правопорушення, отриманий у порядку, установленому Кримінальним процесуальним кодексом України, у разі викрадення основних засобів
<b>Інші обставини знищення</b>	інші документи, що відповідно до законодавства підтверджують факт знищення, зруйнування, викрадення основних виробничих або невиробничих засобів

Для воєнного стану спрощена процедура засвідчення форс-мажору – лист ТПП <https://ucci.org.ua/press-center/ucci-news/protsedura-zasvidchennia-for-s-mazhornikh-obstavin-z-28-02-2022>

але тут знадобиться сертифікат

[Узагальнююча консультація, затверджена наказом Мінфіну від 03.08.2018 р. № 673](#)



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Пошкодження ОЗ

## ПДВ у разі ліквідації ОЗ

Платник ПДВ не нараховує ПДВшних зобов'язань (у т.ч., компенсуючі податкові зобов'язання за п. 198.5 ПКУ) у разі подання податківцям акта на списання основних засобів, складеного постійно діючою на підприємстві комісією (Узагальнююча консультація № 673):

- **за типовою формою**, установленною наказом Мінстату України «Про затвердження типових форм первинного обліку» від 29.12.1995 р. № 352 (**типові форми скасовано наказом № 266, можна використовувати типову форму з наказу Мінфіну від 13.09.2016 № 818**),

або

- **за довільною формою** за умови, якщо такий документ міститиме всю необхідну інформацію, яка дозволяє ідентифікувати операцію, та матиме всі реквізити первинного документа.





# Пошкодження авто

## Оцінка збитків

Розмір витрат на відновлення матцінностей (збитків) визначають відповідно до Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженого постановою КМУ від 22.01.1996 № 116.

При оцінці розміру збитків, керуються Методикою оцінки майна затвердженою постановою КМУ від 10.12.2003 № 1891, яка пропонує два варіанти оцінки:

- проведення незалежної оцінки залученим експертом (п. 82 Методики № 1891): проводять на принципах, визначених пп. 4–10 Нацстандарту № 1;
- проведення стандартизованої оцінки (п. 88 Методики № 1891), якщо немає вихідних даних про пошкоджене майно до та після його розкрадання (нестачі, знищення, псування), крім даних бухгалтерського обліку, а також якщо виконавець оцінки не може особисто оглянути таке майно. Оцінку проводять комісійно й за результатами складають акт оцінки збитків (додаток 15 до Методики № 1891).

Оцінюють реальні збитки, що є наслідком розкрадання, нестачі, знищення, псування колісних транспортних засобів, згідно з Методикою товарознавчої експертизи та оцінки дорожніх транспортних засобів, затвердженою наказом [Мінюсту, Фонду державного майна](#) від 24.11.2003 № 142/5/2092.



# Пошкодження авто

## Оцінка збитків

[Проект \(№ 7193 від 22.03.2022\) «Про державну реєстрацію збитків, завданих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»](#)

В мовах правового режиму воєнного стану розмір збитку, що завданий постраждалому суб'єкту внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, визначається шляхом стандартизованої оцінки у випадках та за методикою, що затверджується Кабінетом Міністрів України, та **шляхом проведення незалежної оцінки збитків** відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні».

Звіти про оцінку, акти оцінки заноситимуться до Державного реєстру збитків.

Власником та держателем Державного реєстру збитків стане держава в особі Фонду державного майна України. Реєстрація звітів про оцінку (актів оцінки) здійснюватиметься безоплатно.

Реєстрації підлягатимуть звіти про оцінку, що складені на замовлення постраждалих суб'єктів, спадкоємців таких суб'єктів, осіб, які замовляють оцінку майна за дорученням зазначених осіб, а також на замовлення органів державної влади або місцевого самоврядування.



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Пошкодження авто

## Оцінка збитків

[Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної аgresії Російської Федерації, затверджений Постановою КМУ від 20.03.2022 № 326](#)

Ним визначено лише напрями, за якими будуть розроблені методики для оцінки шкоди і втрат, завданих агресією РФ.

Напрямок «економічні втрати підприємств» включатиме втрати підприємств усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна, а також упущену вигоду від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності. Розробити та затвердити такі методики відповідні міністерства повинні протягом 6 місяців.



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Пошкодження авто

## Повідомлення про пошкоджене майно

Постанова КМУ «Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене **нерухоме** майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації» від **26.03.2022 р. № 380**.

Уряд [постановою від 29 квітня 2022 р. № 505](#) доручив Міністерству інфраструктури до кінця липня створити та запустити **Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації**. Постанова набирає чинності з 27 травня 2022 року, за винятком окремих змін.

Процедура повідомлення <https://krm.gov.ua/yak-povidomyty-pro-poshkodzhene-majno-vnaslidok-vijskovoyi-agresiyi-rf/>



# Металобрухт при ліквідації авто

## ПДВ зміни - 2022

Продовжено до 01.01.2027 звільнення від ПДВ операції з постачання (у т. ч. з імпорту та експорту) відходів та брухту чорних і кольорових металів за переліком КМУ (п. 23 підрозд. 2 розд. ХХ ПКУ, зміни введено Законом від 30.11.2021 № 1914-IX).

Якщо йдеться про появу у платника ПДВ пільгових постачань (у нашому випадку – продаж металобрухту), виникає потреба компенсувати частину вхідного ПДВ (податкового кредиту), яка припадає на таку пільгову діяльність.

Якщо товари/послуги та необоротні активи призначені/використовуються:

- лише в пільгових операціях – увесь вхідний ПДВ за ними слід компенсувати за приписами п. 198.5 ПКУ;
- одночасно (частково) в оподатковуваній та пільговій діяльності – податковий кредит розподіляють шляхом нарахування компенсуючих ПДВ-зобов'язань за правилами ст. 199 ПКУ.

Отриманий унаслідок ліквідації ОЗ металобрухт не є придбаним чи виготовленим товаром. Тому вважаємо, що немає підстав для нарахування компенсуючих ПДВ-зобов'язань за п. 198.5 ПКУ.

Тим паче, що для таких нарахувань немає бази – ціни придбання металобрухту (п. 189.1 ПКУ).

+ рішення Полтавського окружного адмінсуду від 11.06.2021 у справі № 440/3476/21

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/97835448>



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Металобрухт при ліквідації авто

## ПДВ зміни - 2022

До 01.01.2022 постачання металобрухту, який виник на підприємстві, належало до ПДВ-пільг, застосування яких не призводило до розподілу вхідного ПДВ. Адже ця пільга була у вичерпному переліку пільг-винятків, закріпленому в п. 199.6 ПКУ.

Однак з 01.01.2022, завдяки змінам, унесеним п. 54 розд. I Закону № 1914, цей перелік пільг скоротився, і «металобрухтової» пільги-винятку з часткового розподілу тут уже не знайдеш.

Під розподіл потрапляє вхідний ПДВ за товарами/послугами та необоротними активами, які:

- 1) не можна прямо пов'язати з конкретними операціями постачання (пільговими чи оподатковуваними);
- 2) використовуються у звітному періоді одночасного проведення пільгового та оподатковуваних постачання.

Зазвичай до таких належать загальногосподарські товари/послуги та необоротні активи (наприклад, оренда офісу, комунальні послуги, придбання офісної техніки, послуг з її обслуговування, канцтоварів тощо).

Розподілити доведеться ПК за товарами/послугами та необоротними активами подвійного призначення, придбаними з ПДВ не лише в періоді здійснення пільгового постачання, а й за більш ранніми покупками, які використовуються в цьому звітному періоді. Позаяк у ст. 199 ПКУ ідеться саме про **фактичне використання** товарів/послуг та необоротних активів за подвійним призначенням.

Детально

<https://uteka.ua/special/avto-mobil-na-pred-prijatii/ua/#rec495701017>



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Продаж авто

## Бухоблік

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Переведено автомобіль до складу утримуваних для продажу	<b>286</b>	<b>105</b>	37 400
2	Списано суму зносу	<b>131</b>	<b>105</b>	18 700
3	Отримано передоплату за автомобіль	<b>311</b>	<b>680</b>	47 124
4	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	<b>643</b>	<b>641</b>	7 854
5	Передано автомобіль покупцю	<b>680</b>	<b>712</b>	47 124
6	Закрито розрахунки з ПДВ	<b>712</b>	<b>643</b>	7 854
7	Списано залишкову вартість автомобіля	<b>943</b>	<b>286</b>	37 400
8	Віднесено доходи від продажу на фінрезультат	<b>712</b>	<b>791</b>	39 270
9	Віднесено витрати на фінрезультат	<b>791</b>	<b>943</b>	37 400



# Продаж авто

## ПДВ

База оподаткування операцій з постачання товарів/послуг не може бути нижче ціни придбання таких товарів/послуг, база оподаткування операцій з постачання самостійно виготовлених товарів/послуг не може бути нижче звичайних цін, а база оподаткування операцій з постачання необоротних активів **не може бути нижче балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку**, що склалася станом **на початок звітнього (податкового) періоду**, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів - виходячи із звичайної ціни)

п. 188.1 ПКУ

**Наприклад**, ціна продажу авто = 96 000 грн (в т.ч. ПДВ – 16 000 грн)

Його бухгалтерська залишкова вартість на початок місяця продажу = 100 000 грн.

Тоді платник ПДВ складає:

- **одну податкову накладну на договірну вартість** – 80 000 грн та ПДВ 16 000 грн (разом 96 000 грн);
- **другу податкову накладну на суму перевищення залишкової бухвартості над договірною ціною** (без суми ПДВ) – тобто на 20 000 грн (100 000 – 80 000) і відповідно ПДВ - 4 000 грн (20 000 x 20% : 100%). Проставляють тип причини 15.



# Продаж авто

## Продаж нижче балансової вартості

Дві податкові накладні	
<b>Одна - на договірну вартість</b>	<b>Друга – на сумум перевищення мінімальної бази (залишкової вартості) над договірною вартістю</b>
Загальні правила оформлення	Така ПН отримувачеві (покупцеві) не надається (випикується «на себе»)
	<b>тип причини «15»</b> — Складена на суму перевищення бази оподаткування, визначеної відповідно до статей 188 і 189 Податкового кодексу України, над фактичною ціною постачання
	Можна оформити зведену НП на такі донарахування не пізніше кінця місяця – код ознаки зведеної 3 (п. 15 Порядку № 1307)

Назва поля (графи)	Порядок заповнення
«Не підлягає наданню отримувачу (покупцю) з причини»	роблять позначку «X» і зазначають тип причини 15
«Постачальник (продавець)»	вказують власні дані
У полі для заповнення даних отримувача (покупця)	платник ПДВ зазначає власні дані
«Опис (номенклатура) товарів/послуг продавця»	Вказують номенклатуру і зазначають « <i>перевищення бази оподаткування, визначеної відповідно до статей 188 і 189 Податкового кодексу України, над фактичною ціною постачання</i> »
Графи 3.1, 3.2, 3.3, 4, 5, 12	не заповнюються (пп. 10 п. 16 Порядку № 1307)
Графа 6 (кількість) та 7 (ціна)	спецправил немає, тож заповнюємо в загальному порядку





# Продаж авто

## Якщо авто продається фізособі нижче ринкової – знижка - оподаткування?

Якщо не провели оцінку, а ціна продажу податківцям здасться занадто далекою від ринкової вартості, - може загрожувати пп. «е» пп. 164.2.17 ПКУ.

За ним сума індивідуальної знижки фізособі є не що інше, як додаткове благо, з якого повинні утримати ПДФО і військовий збір (лист ДФСУ від 08.04.2016 р. № 3614/Ф/99-99-17-03-03-14, ЗІР категорія 103.02).

Звісно контролери мають довести **індивідуальність знижки**. Та теоретичний ризик існує.

Якщо у договорі купівлі-продажу транспортного засобу (легкового автомобіля), укладеного між юрособою (продавцем) та фізособою (покупцем), зазначена вартість, яка є нижчою його звичайної (ринкової) ціни, то дохід у вигляді суми знижки звичайної ціни, а також частка страхового платежу, що обчислюється пропорційно до періоду страхування, який залишився до закінчення строку дії договору. Дохід оподатковується ПДФО як додаткове благо на загальних підставах та відображається у податковому розрахунку ф. № 1ДФ під ознакою доходу «**126**».

ІПК ДФС від 25.04.2018 р. № 1854/6/99-99-13-02-03-15/ІПК

ІПК від 07.09.2018 р. № 3888/6/99-99-15-01-01-15/ІПК



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua

# Продаж авто

**Якщо авто продається фізособі нижче ринкової – знижка - оподаткування?**

Податківці орієнтуються на розрахунок середньоринкової вартості легкових авто, який Мінекономіки щомісяця визначає за порядком КМУ <https://me.gov.ua/Vehicles/CalculatePrice?lang=uk-UA&calculationMode=2>

Позитивне судове рішення – рішення Кіровоградського окружного адмінсуду від 28.09.2021 у справі № 340/3874/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99932117>:  
*«не враховано суттєві обставини, які мають безпосередній вплив на визначення ринкової вартості автомобіля, а саме: період перебування автомобіля в експлуатації, пробіг транспортного засобу, амортизаційний знос транспортного засобу»*



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



uteka.ua



# Ваші запитання





**Далі – частина 2**  
**«Вантажні перевезення та транспортне експедирування»**